

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 531/2024-106

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **LUIZIA DEVELOPMENT a. s.**, Karadžičova 2, Bratislava, IČO 50 599 640, zastúpeného Valko & Volný, s. r. o., Porubského 2, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14CoEk/6/2023 z 19. septembra 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14CoEk/6/2023 z 19. septembra 2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14CoEk/6/2023 z 19. septembra 2023 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Banskej Bystrici **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **959,24 eur** a zaplatiť jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Uznesením č. k. III. ÚS 531/2024-69 z 2. októbra 2024 ústavný súd prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením krajského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia v celom rozsahu.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ je oprávneným v exekučnom konaní vedenom súdnym exekútorom voči spoločnosti AB&B, s. r. o., Einsteinova 19, Bratislava, ako povinnému (ďalej len „povinný“). Napadnutým uznesením krajského súdu doručeným sťažovateľovi 24. októbra 2023 bolo potvrdené uznesenie okresného súdu, ktorým bolo prerušené exekučné konanie až do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bratislava V (v súčasnosti na Mestskom súde Bratislava III) pod sp. zn. 29Cr/7/2022 s odkazom na § 200 Exekučného poriadku v spojení s § 164 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Sťažovateľ bol zároveň krajským súdom zaviazaný zaplatiť povinnému náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do 3 dní od vydania uznesenia, ktorým bude rozhodnuté o výške trov konania.

3. Sťažovateľ si je vedomý toho, že táto ústavná sťažnosť smeruje proti nemeritórnemu rozhodnutiu. Zotrvanie ústavného súdu na svojej judikatúre, podľa ktorej nevstupuje do prieskumu nemeritórnych rozhodnutí všeobecných súdov, by však v prípade sťažovateľa spôsobilo z jeho pohľadu nespravodlivosť v spojení s ďalej uvedenými skutočnosťami.

4. Exekučným titulom v preskúvanom konaní je právoplatný rozsudok stáleho rozhodcovského súdu CADRE – Centre for Arbitration and Dispute Resolution in Europe (CADRE) (ďalej aj „rozhodcovský súd“) sp. zn. 10/2021/CADRE z 22. septembra 2022, ktorým bol povinný zaviazaný uhradiť sťažovateľovi istinu 27 534,28 eur spolu so zmluvnou pokutou, príslušenstvom a trovami konania.

5. Povinný podal na mestskom súde 19. decembra 2022 návrh na zrušenie rozhodcovského rozsudku, ktorý je exekučným titulom v preskúvanom konaní, ako aj návrh na odloženie vykonateľnosti tohto rozsudku (ďalej aj „súvisiace súdne konanie“).

6. Podaním z 1. februára 2023 navrhol povinný výlučne zastavenie exekučného konania, t. j. nežiadal o prerušenie konania.

7. Sťažovateľovi bolo 28. apríla 2023 doručené uznesenie okresného súdu, ktorým prerušil exekučné konanie až do právoplatného skončenia súvisiaceho súdneho konania, proti ktorému podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť vedenú pod sp. zn. Rvp 1629/2023 a z dôvodu opatrnosti aj odvolanie. V odôvodnení svojho odvolania poukázal na nesprávnu aplikáciu § 164 CSP exekučným súdom, skutočnosť, že o prerušení konania je v tomto prípade oprávnený rozhodnúť len mestský súd podľa § 40 ods. 3 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“), ako aj na to, že samotný odkaz na prebiehajúce súvisiace súdne konanie nepostačuje na prerušenie konania a absenciu zohľadnenia možných následkov prerušenia konania v uznesení okresného súdu.

8. Napadnutým uznesením krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu o prerušení konania, zaviazal sťažovateľa uhradiť trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia exekučného súdu, ktorým rozhodne o výške trov konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Proti napadnutému uzneseniu sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje:

- a) Napadnutým uznesením bolo oddialené nielen skončenie exekúcie o niekoľko rokov, ale i uspokojenie jeho nárokov, hoci on sám sa nemal možnosť k prerušeniu konania vôbec vyjadriť.
- b) Krajský súd odobril postup okresného súdu, ktorým prerušil konanie, hoci Exekučný poriadok takýto postup ani nepredpokladá. Napadnuté uznesenie je vo svojom druhom výroku týkajúcom sa trov odvolacieho konania, ktorý sa v ňom vôbec nemal nachádzať, nezmyselné.
- c) Odôvodnenie napadnutého uznesenia je všeobecné, pretože obsahuje len poukaz na zákonný fakultatívny dôvod prerušenia konania (odkaz na súvisiace právoplatne neskončené súdne konanie). Krajský súd v ňom bezdôvodne zdôraznil, že exekučným titulom je rozhodcovský rozsudok, a nie rozsudok všeobecného súdu. V predmetnej veci nejde o spotrebiteľský spor, a preto rozhodcovský rozsudok predstavuje rovnocenný exekučný titul ako vykonateľné rozhodnutie všeobecného súdu.
- d) Krajský súd v preskúmanom konaní nezisťoval, či už mestský súd posúdil žiadosť povinného o odloženie vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku v súvisiacom súdnom konaní. V rámci odôvodnenia napadnutého uznesenia krajský súd absurdne iba konštatuje, že mu nie je známy priebeh súvisiaceho súdneho konania, ako ani skutočnosť, či už sa v ňom súd oboznámil s návrhom na odklad vykonateľnosti exekučného titulu.
- e) Krajský súd sa vôbec nezaoberal argumentáciou sťažovateľa týkajúcou sa nemožnosti aplikácie § 164 CSP, pretože Exekučný poriadok stanovuje samostatné kritériá a podmienky na realizáciu inštitútu odkladu exekúcie. Na podporu tohto záveru poukázal na odôvodnenie nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 488/2017 z 24. januára 2018.
- f) Krajský súd neodpovedal na argumentáciu, podľa ktorej právomoc rozhodnúť o odklade vykonania rozhodcovského rozsudku do skončenia súvisiaceho súdneho konania podľa § 40 ods. 3 zákona o rozhodcovskom konaní patrí mestskému súdu a samotné konanie mohlo byť prerušené iba do rozhodnutia o návrhu na odklad vykonateľnosti exekučného titulu, a nie až do času právoplatného skončenia súvisiaceho súdneho konania.
- g) Súd sa vôbec nezaoberali relevantnosťou dôvodov podanej žaloby v súvisiacom súdnom konaní, nezohľadnili možnosť spôsobenia ujmy oprávnenému a povinnému v dôsledku vydania napadnutého rozhodnutím, ako ani poukazom na vznik jeho nároku na náhradu škody v dôsledku prerušenia preskúmaného konania.
- h) Priznanie náhrady trov odvolacieho konania za rozhodovanie o čiastkovej otázke prerušenia preskúmaného exekučného konania je v rozpore s § 199d ods. 2 či § 611 ods. 3 Exekučného poriadku, ako aj so zverejnenou a publikovanou rozhodovacou činnosťou ústavného súdu (pozri nálezy ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 455/2022).

III.

Vyjadrenie krajského súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

10. Krajský súd vo vzťahu k námietke, že Exekučný poriadok postup okresného súdu podľa § 164 CSP nepredpokladá, poukázal na § 200 prvú vetu Exekučného poriadku, ktorý upravuje primerané použitie CSP, pokiaľ Exekučný poriadok neustanovuje inak. V preskúvanom prípade bola počas prebiehajúcej exekúcie iným všeobecným súdom (mestským súdom) riešená otázka platnosti exekučného titulu na základe návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku, preto krajský súd považoval prerušenie exekúcie za dôvodné. Zároveň krajský súd poukázal na to, že sťažovateľ ako oprávnený mal na zabezpečenie vymožitelnosti svojho práva priznaného rozhodcovským rozsudkom aj iné právne inštitúty (napr. neodkladné opatrenie podľa § 325 ods. 1 CSP), ktorými mohol zamedziť prípadnej účelovej dispozícii majetkom povinného i mimo exekúcie.

11. Krajský súd poukázal na to, že v napadnutom uznesení uviedol, že na mestskom súde sa vedie súvisiace súdne konanie, a pokiaľ súd v tomto konaní nedospel v čase jeho rozhodovania k rozhodnutiu vo veci návrhu na odklad vykonateľnosti exekučného titulu, neznamená to, že sa takýto návrh nebude javiť konajúcemu mestskému súdu ako dôvodný v následnom čase, keď pristúpi k rozhodovaniu o ňom. Do uvedeného času však považoval za dané dôvodné prerušenie exekúcie až do vyriešenia otázky existencie riadneho spôsobilého exekučného titulu. Prvoinštančný súd sa nemohol zaoberať posúdením dôvodnosti žaloby o zrušenie exekučného titulu (rozhodcovského rozsudku), pretože práve túto otázku je oprávnený posúdiť iba mestský súd. Pre exekučný súd bolo zásadné zodpovedanie otázky, či existuje taká skutočnosť, pre ktorú je dôvodne vedenú exekúciu potrebné dočasne pozastaviť, prerušiť, aby nedošlo k vymoženiu plnenia priznaného rozhodnutím predstavujúcim exekučný titul, ktoré môže byť už v prebiehajúcom súvisiacom súdnom konaní zrušené.

12. Okresný súd sa v odôvodnení svojho uznesenia podľa krajského súdu vysporiadal so všetkými námietkami predloženými sťažovateľom. Krajský súd zdôraznil, že jeho právne závery vyslovené v tejto veci sú iba argumentmi na zdôraznenie správnosti napadnutého uznesenia v súlade s § 387 ods. 2 CSP a v napadnutom uznesení poukázal na najzásadnejšie aspekty, ktorými reagoval na argumenty oprávneného uvedené v odvolaní. Vzhľadom na uvedené považuje krajský súd dôvody napadnutého uznesenia, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu o prerušení konania za subsidiárneho použitia § 164 CSP, za súladné s právnou úpravou a v danej veci dôvodné.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

13. K argumentácii týkajúcej sa oddialenia skončenia exekúcie a uspokojenia nárokov sťažovateľa zúčastnená osoba (povinný) uviedla, že vzhľadom na prebiehajúce konanie na mestskom súde nie je isté, či k uspokojeniu nárokov sťažovateľa vôbec má dôjsť. Práve vykonanie exekúcie by podľa nej mohlo zásadným a nezvratiteľným spôsobom zasiahnuť do jej práva vlastníť majetok. Intenzita takéhoto zásahu by bola rozhodne vyššia ako intenzita sťažovateľom tvrdeného „oddialenia skončenia exekúcie a uspokojenia jeho nárokov“ v dôsledku prerušenia konania.

14. Zúčastnená osoba poukázala na to, že sťažovateľ mal možnosť vyjadriť sa k jej podaniu, v ktorom navrhovala zastavenie konania, a k otázke prerušenia sa vyjadril aj v podanom odvolaní proti uzneseniu okresného súdu, hoci okresný súd v prípade, že zistí dôvody na prerušenie konania, nie je povinný poskytnúť možnosť vyjadriť sa dotknutým subjektom, a preto uvedený postup nemôže predstavovať zásah do práv sťažovateľa.

15. K argumentácii týkajúcej sa aplikácie § 164 CSP v exekučnom konaní zúčastnená osoba uviedla, že krajský súd rozhodol správne, pretože inštitút odkladu exekúcie podľa § 61h Exekučného poriadku nevyklučuje prerušenie konania z dôvodu existencie iného súdneho konania. Exekučný poriadok v žiadnom ustanovení výslovne neuvádza, že použitie § 164 CSP je v exekučnom konaní výslovne vylúčené a odklad exekúcie a prerušenie konania sú dva rozdielne právne inštitúty z hľadiska vecného aj procesného. V prípadoch, ktoré nie sú upravené v § 64h Exekučného poriadku ako dôvody na obligatórne vydanie upovedomenia o odklade exekúcie súdnym exekútorom, je exekučný súd oprávnený rozhodovať uznesením o prerušení konania podľa § 164 CSP v spojení s § 200 Exekučného poriadku.

16. K argumentácii týkajúcej sa nedostatočnosti odôvodnenia odkazujúceho len na fakultatívny dôvod prerušenia konania a charakter exekučného titulu (rozhodcovský rozsudok) zúčastnená osoba uviedla, že považuje odôvodnenie za dostatočné objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia, odpovedajúce na podstatnú otázku týkajúcu sa posúdenia, či je iné konanie – konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku, konaním s potenciálom mať význam pre prebiehajúce exekučné konanie.

17. K argumentácii poukazujúcej na právne závery nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 488/2017 z 24. januára 2018 týkajúcej sa nemožnosti aplikácie podľa § 164 CSP uviedol, že krajský súd sa zaoberal prípustnosťou rozhodnutia o prerušení konania podľa § 164 CSP, t. j. vysporiadal sa s argumentáciou opaku. Výslovne a podrobne vysvetlil aj nemožnosť aplikácie záverov uvedeného nálezu krajským súdom v tomto prípade.

18. K argumentácii poukazujúcej na možnosť prerušenia konania iba do rozhodnutia o návrhu na odklad vykonateľnosti exekučného titulu zúčastnená osoba uviedla, že táto otázka bola v preskúmanom konaní bezpredmetná, poukazom na možnosť vydania rozhodnutia o zrušení rozhodcovského rozsudku, ktorá by viedla k zániku exekučného titulu, krajský súd podľa nej dostatočne odpovedal na podstatné dôvody vedúce k prerušeniu konania.

19. K argumentácii nedostatočného zohľadnenia relevantnosti dôvodov podanej žaloby, možnej ujmy oprávneného i povinného, nárokov na náhradu škody v dôsledku prerušenia konania zúčastnená osoba uviedla, že exekučný súd nemal právomoc skúmať pravdepodobnosť úspechu podanej žaloby o zrušení rozhodcovského rozsudku, má možnosť posúdiť iba následok možných výsledkov tohto konania pre exekučné konanie. Správne zistil, že zrušenie rozhodcovského rozsudku má potenciál odôvodniť prerušenie konania a svoje rozhodnutie riadne odôvodnil. Vyhodnotenie otázky možnej ujmy svedčí jednoznačne v prospech povinného (zúčastnenej osoby).

20. K argumentácii týkajúcej sa priznania trov odvolacieho konania zúčastnená osoba uviedla, že sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia. Vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa uznesenia okresného súdu zúčastnená osoba odkázala na svoje vyjadrenie a označila ho za zákonné, vecne správne a konformné s ústavou i dohovorom.

21. Napadnuté uznesenie vo svojej podstate nepredstavuje zásah do sťažovateľom označených práv, ide o dočasné opatrenie nespôsobujúce definitívne negatívne následky.

22. Zúčastnená osoba upozornila na to, že zrušením napadnutého uznesenia by u nej bol založený stav právnej neistoty, ktorého výsledkom nepochybne môže byť práve zrušenie exekučného titulu a na strane druhej by proti nemu bola vedená s najväčšou pravdepodobnosťou aj vymožením pohľadávky ukončená exekúcia. Konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku by tak stratilo akýkoľvek zmysel.

23. Pri porovnaní intenzity dopadu na majetkové práva na strane zúčastnenej osoby (okamžitá exekúcia) a na práva sťažovateľa (oddialenie exekúcie) je negatívny dopad na právach zúčastnenej osoby neporovnateľne závažnejší. V závere zúčastnená osoba konštatovala, že ku žiadnemu z údajných porušení práv sťažovateľa v dotknutých preskúmaných konaniach, ktoré by mali ústavný presah, nedošlo, a preto ústavný súd požiadal, aby ústavnej sťažnosti nevyhovel.

III.3. Replika sťažovateľa:

24. Sťažovateľ vo svojej reakcii na vyjadrenie krajského súdu uviedol, že krajský súd v ňom predložil jediný nový argument odlišný, od tých ktoré uviedol už v napadnutom uznesení. Vyjadrenie krajského súdu však nedáva odpoveď na otázky nastolené v odvolaní proti uzneseniu okresného súdu. Krajský súd nijako nereagoval na jeho argumentáciu, podľa ktorej ustanovenia právnych predpisov sa majú vykladať vo vzájomnej súvislosti, a nie izolovane, neodpovedal na logickú argumentáciu odôvodňujúcu nemožnosť použitia odkazu na § 200 Exekučného poriadku v spojení s § 164 CSP s tým, že poukazom na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 488/2017 z 24. januára 2017 zdôraznil, že po novele Exekučného poriadku účinnej od 1. apríla 2017 sa má prerušenie exekučného konania uskutočňovať v intenciách a mantineloch inštitútu odkladu exekúcie. Krajský súd sa taktiež nevyjadruje vôbec k aplikácii § 40 ods. 3 zákona o rozhodcovskom konaní.

25. Krajský súd nereagoval ani na argumenty sťažovateľa, ktorými poukazoval na to, že mestský súd o odklade vykonateľnosti, pokiaľ tento návrh posúdi ako neopodstatnený, vôbec nemusí rozhodovať. Nepovšimnutý zostal i argument, že konanie malo byť prerušené len do právoplatného rozhodnutia o odklade vykonateľnosti, a z akého dôvodu sa mestského súdu nedopytoval aj na to, či bol uvedený návrh ním už posúdený.

26. K jedinému novému argumentu týkajúceho sa možnosti požiadať o nariadenie neodkladného opatrenia sťažovateľ uviedol, že takýto postup by mu neposkytol žiadnu väčšiu ochranu, pretože napr. v prípade vyhlásenia konkurzu na majetok zúčastnenej osoby by neodkladné opatrenie zaniklo (pozri uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 235/2022 z 28. apríla 2022).

27. Sťažovateľ napokon zdôraznil, že krajský súd sa vôbec nezaoberal jeho kľúčovou námietkou, ktorou poukazoval na hrozbu vyhlásenia konkurzu, potvrdenú aj vo vyjadreniach samotnej zúčastnenej osoby.

28. Vo vzťahu k argumentácii predsedníčky krajského súdu doplnil, že pri premise ňou uvedenej by akákoľvek exekúcia vykonávaná na základe takého rozhodnutia (rozhodcovského rozsudku) mala byť bez ďalšieho prerušená dočasu, kým bude nesporné, že k zrušeniu exekučného titulu nedôjde. Právna úprava ale takéto prioritizovanie zásady právnej istoty nepredpokladá a evidentne

ho ani nepovažuje za žiaduce. K existujúcim inštitútom, ktoré umožňujú odložiť vykonateľnosť tejto kategórie rozhodnutí (§ 444 CSP či § 129 zákona o ústavnom súde, § 40 ods. 3 zákona o rozhodcovskom konaní), sa krajský súd vôbec nevyjadril. Odkaz predsedníčky na princíp právnej istoty bez akéhokoľvek zamyslenia sa nad možnosťou využitia inštitútu odloženia vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku (ak by na to bol v konkrétnom prípade dôvod), ktorý vyplýva z výslovného znenia zákonného predpisu, je nenáležitý a nezodpovedajúci mechanizmu, ktorý zákonodarca zvolil pre účely stanovenia rovnováhy medzi účinkami vyplývajúcimi z už vykonateľných rozhodnutí na strane jednej a ochranou subjektov, ktorí sú z takýchto rozhodnutí zviazaní, na strane druhej. Zákon, súdna prax, ale aj odborná doktrína uvádzajú aj osobitné podmienky, ktoré pri vykonaní odloženia vykonateľnosti majú byť naplnené (ako napr. hrozba závažnej ujmy, neexistencia rozporu s verejným záujmom a pod), a to práve s ohľadom na vyváženie oprávnených záujmov dotknutých subjektov. Súdny zúčastnené na rozhodovaní tejto veci sa vôbec príslušnými kritériami oddialenia vymožitelnosti exekučného titulu nezaoberali, ale jednoducho absurdne a bez ďalšieho exekučné konanie prerušili bez ohľadu na akékoľvek ďalšie skutočnosti ako dostatočnosť odôvodnenia exekučného titulu, znenie žaloby a možnú relevanciu námietok v nej uvedených, posúdenie pravdepodobnosti spätného vymoženia pohľadávky v prípade zrušenia rozhodcovského rozsudku či prípadný postup mestského súdu v tomto smere pri rozhodovaní o odložení vykonateľnosti exekučného titulu. V prípade sťažovateľa s ohľadom na dlhodobosť jeho podnikania a jeho hospodársku situáciu je prakticky vylúčená možnosť, že by sa zúčastnená osoba vrátenia v exekúcii zaplatenej sumy nedomohla, ak by v súvisiacom súdnom konaní došlo k zrušeniu rozhodcovského rozsudku (exekučného titulu). Odkaz predsedníčky na zásadu právnej istoty vo svetle uvedeného preto v žiadnom prípade nemôže obstať.

29. Sťažovateľ vo vzťahu k vyjadreniu zúčastnenej osoby uviedol, že toto do značnej miery kopíruje argumentáciu krajského súdu a predsedníčky, preto odkázal na svoje odôvodnenie adresované vo vzťahu k nim. Za ničím nepodložený označil sťažovateľ vyjadrenie zúčastnenej osoby, podľa ktorého exekučný súd nemusel a ani nemohol svoj záver konanie prerušiť vopred oznamovať účastníkom a poskytnúť im tak priestor na vyjadrenie sa k nemu. Pokiaľ súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci bez ďalšieho preskúmané konanie prerušili, bolo ich povinnosťou vysporiadať sa so všetkou podstatnou argumentáciou, čo však neurobili.

30. Za potrebné považoval sťažovateľ opätovne pripomenúť, že vo vzťahu k súvisiacemu súdному konaniu je to mestský súd, ktorý bol podľa § 40 ods. 3 zákona o rozhodcovskom konaní oprávnený pozdržať vykonateľnosť exekučného titulu do právoplatného skončenia tohto konania. Postup exekučného súdu (okresného súdu) v tejto veci je podľa sťažovateľa v rozpore aj so zásadou prednosti špeciálnych ustanovení pred všeobecnými, a to prednosti § 40 ods. 3 zákona o rozhodcovskom konaní pred CSP, ako aj prednosti Exekučného poriadku pred CSP. Sťažovateľ vo svojej reakcii poukazoval na viacerých miestach na odôvodnenie ústavnej sťažnosti, ako aj odôvodnenie podaného odvolania. Keďže v exekučnom konaní nebol predložený akýkoľvek návrh na prerušenie konania, v ďalšom priebehu tohto konania by mal okresný súd rozhodnúť o návrhu zúčastnenej osoby ako povinného na zastavenie exekúcie (s ohľadom na absentujúci návrh na prerušenie exekučného konania). Zohľadňujúc aj to, že k odloženiu vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku zo strany mestského súdu vôbec neprišlo.

IV. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

IV.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

31. Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, IV. ÚS 292/04) je súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku. Aj vo výkone rozhodnutia alebo v súdnej exekúcii sa musí každému zaručiť prístup k súdnej ochrane, ak splní predpoklady ustanovené zákonom. K naplneniu záruk na prístup k súdnej ochrane v zmysle citovaného článku ústavy dochádza až vtedy, keď uplatnené právo je efektívne vykonané. Efektívnosť výkonu tohto základného práva vyžaduje, aby všeobecný súd konal objektívne, vylúčil náhodné alebo svojvoľné uplatnenie zákonných možností na rozhodnutie a ak prijme konečné rozhodnutie, vychádzal z toho, čo objektívne zistil, a preto pri postupe všeobecných súdov treba dbať na to, aby účastníkom exekučného konania zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný bez primeraných a objektívne zdôvodniteľných okolností.

32. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 209/04).

33. Z uvedených ústavných princípov vychádzal aj ústavný súd pri preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu o prerušení exekúcie podľa § 164 CSP. Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd dospel k záveru, že jeho vydaním krajský súd spomínané záruky nenaplnil.

34. Ako už bolo načrtnuté, predmetom ústavnej sťažnosti je aplikácia § 164 CSP v kontexte Exekučného poriadku. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti opakuje argumentáciu, ktorú uplatnil už v odvolaní proti uzneseniu okresného súdu o prerušení konania.

35. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia, v ktorom krajský súd konštatoval, že:

a) Okresný súd prerušil konanie do momentu ustálenia otázky platnosti rozsudku rozhodcovského súdu predstavujúceho exekučný titul alebo určenia jeho ničotnosti. Okresný súd postupoval podľa § 164 CSP, ktorý upravuje fakultatívne prerušenie konania do momentu ustálenia otázky, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu.

b) K argumentácii sťažovateľa, ktorou dôvodil, že § 164 CSP nebolo možné aplikovať pre existenciu osobitnej právnej úpravy v § 61h Exekučného poriadku, krajský súd poukázal na súvisiace súdne konanie, ktoré rieši existenciu základného predpokladu pre vedenie samotného exekučného konania a následnej exekúcie. Krajský súd dopytom zistil, že súvisiace súdne konanie nie je právoplatne skončené, konštatoval, že vedenie exekúcie by nebolo v súlade so zásadou právnej istoty, pretože rozhodnutie predstavujúce exekučný titul môže byť zrušené. Následne dospel k záveru, že v tomto prípade je namieste fakultatívne prerušenie konania až do právoplatného skončenia súvisiaceho súdneho konania.

c) Krajský súd poukázal na právne závery ústavného súdu vyplývajúce z nálezu vo veci sp. zn. I. ÚS 488/2017, konštatujúc, že v súlade s v rozhodnom čase účinnou právnou úpravou Exekučného poriadku exekučný súd môže s ohľadom na čl. 144 ústavy prerušiť exekučné konanie vedené pred ním pre účely podania návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov i napriek § 36 ods. 5 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017, ktorý *expressis verbis* prerušenie exekúcie vylučoval, v opačnom prípade by obyčajný zákon mohol neobmedzene zasahovať do výlučnej právomoci ústavného súdu zverenej mu ústavou. Následne skonštatoval, že exekučné konanie môže byť prerušené z dôvodu poskytnutia dočasnej ochrany do právoplatného rozhodnutia súdu o platnosti exekučného titulu alebo jeho ničotnosti, pričom § 61h Exekučného poriadku upravujúci možnosti odkladu exekúcie na tomto závere nič nemení. Krajský súd konštatoval, že mu nie je známy stav konania v súvisiacom súdnom konaní a nemožno vyhodnotiť ani spôsob, akým bude rozhodnuté o návrhu na odklad vykonateľnosti exekučného titulu. Prerušenie preskúmaného konania je namieste podľa krajského súdu až do vyriešenia otázky existencie riadneho, spôsobilého exekučného titulu. Otázkou dôvodnosti podanej žaloby sa nemohol okresný súd zaoberať, pretože patrí do právomoci mestského súdu. Za podstatné považoval zodpovedanie otázky, či existuje taká skutočnosť, pre ktorú je dôvodné vedenú exekúciu dočasne pozastaviť, prerušiť, aby nedošlo k vymoženiu plnenia priznaného rozhodnutím, ktoré môže byť už v prebiehajúcom konaní zrušené. Keďže v preskúmanom konaní bolo preukázané, že v súvisiacom súdnom konaní je riešená otázka, ktorá má podstatný význam pre ďalšie vedenie exekúcie, okresný súd správne rozhodol o prerušení exekúcie podľa ustanovení Civilného sporového poriadku. Krajský súd poukázal aj na to, že oprávnenému reálne nehrozí vznik škody, pretože súčasťou exekvovaného nároku sú i úroky a zmluvná pokuta, t. j. príslušenstvo judikovanej pohľadávky, ktorú povinný v prípade rozhodnutia o existencii exekučného titulu bude musieť zaplatiť oprávnenému.

36. Podľa § 200 Exekučného poriadku sa na exekučné konanie použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Ustanovenia o prostriedkoch procesného útoku, prostriedkoch procesnej obrany, koncentracii a intervencii sa nepoužijú.

37. Podľa § 61h ods. 1 Exekučného poriadku exekútor vydá upovedomenie o odklade exekúcie, ktoré doručí účastníkom konania, platiteľovi mzdy povinného, banke, dlžníkovi povinného alebo iným osobám dotknutým exekúciou, ak a) povinný v priebehu exekúcie zomrel, b) bola podaná vylučovacia žaloba alebo prebieha konanie o určení vlastníckeho práva podľa § 44 ods. 9, c) povinný podal žiadosť o povolenie splátok, na ktorú sa prihliada, d) povinný, ktorý je fyzickou osobou, podal žiadosť o odklad exekúcie a vyhlásil, že sa bez svojej viny ocitol prechodne v takom postavení, že by neodkladná exekúcia mohla mať pre neho alebo pre príslušníkov jeho rodiny zvlášť nepriaznivé následky, e) povinný pri exekúcii na vymoženie pohľadávky na výživnom

zaplatil zameškané výživné vrátane trov oprávneného a exekútora, podal žiadosť o odklad exekúcie a vyhlásil, že bežné výživné bude ďalej prostredníctvom exekútora plniť dobrovoľne, f) povinný, ktorý podal návrh na zastavenie exekúcie, zložil zábezpeku v hodnote vymáhaného nároku na osobitný účet exekútora zriadený na tento účel, g) z osobitného predpisu 7s) vyplýva, že sa exekúcia odkladá alebo že sa prerušuje, h) po začatí exekúcie bolo rozhodnuté o odklade vykonateľnosti exekučného titulu, i) súd podal ústavnému súdu návrh na začatie konania, pretože dospel k záveru, že sú splnené podmienky na konanie o súlade právnych predpisov, j) súd podal návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom Európskej únie podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná.

38. Účelom exekučného konania je ochrana oprávneného spočívajúca vo vymožení jeho nároku. Predchádzajúca právna úprava Exekučného poriadku (konkrétne v § 36 ods. 5) až do 1. apríla 2017 výslovne vylučovala použitie inštitútu prerušenia konania (pravidlo neprerušiteľnosti exekučného konania), pokiaľ osobitný zákon neustanovoval inak. Zákonom č. 2/2017 Z. z. zmena Exekučného poriadku zákonodarca od uvedeného dátumu v Exekučnom poriadku upravil inštitút odkladu exekúcie v § 61h Exekučného poriadku, ktorý explicitne vymenúva právne skutočnosti, na základe ktorých je súdny exekútor povinný upovedomením rozhodnúť o odklade exekúcie.

39. Z aktuálneho zákonného znenia § 200 Exekučného poriadku nevyplýva, že by aplikácia § 164 Exekučného poriadku o prerušení konania v rámci exekučného konania bola súčasťou právnou úpravou výslovne vylúčená. Požiadavka ústavne konformného výkladu však v prípade aplikácie tohto inštitútu od konajúceho súdu vyžaduje, aby právne normy relevantné pri jeho rozhodovaní interpretoval spôsobom, ktorý zabráni zneužitiu práva cestou jeho formalistického výkladu.

40. Účelom § 164 CSP upravujúceho možnosť fakultatívneho prerušenia konania je možnosť súdu prerušiť konanie najmä v prípadoch, v ktorých sa takýmto postupom súdu naplnia samotný cieľ civilného súdneho konania, ktorým je zabezpečenie spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov strán sporu. Využitie tohto inštitútu súdom v exekučnom konaní však atakuje samotný účel exekučného konania, ktorým je vymoženie právoplatne a vykonateľne judikovanej pohľadávky oprávneného voči povinnému. Zároveň, samozrejme, nemožno opomenúť, že právna úprava exekúcie poskytuje ochranu exekvovateľnej pohľadávke oprávneného za súčasného dôsledného rešpektovania požiadavky minimalizácie verejno-mocenských zásahov do individuálnej sféry povinného. Inými slovami, využívanie exekučných prostriedkov nesmie zasahovať do základných práv a slobôd povinného nad mieru nevyhnutnú na dosiahnutie už definovaného základného účelu exekúcie. Ochrana záujmov povinného v exekučnom konaní je poskytnutá prostredníctvom upovedomenia súdneho exekútora podľa § 61h Exekučného poriadku, ktorým rozhodne o odklade exekúcie v zákonom predpokladaných prípadoch.

41. V preskúvanom exekučnom konaní nastala procesná situácia neupravená v § 61h Exekučného poriadku, keďže v čase rozhodovania súdov o prerušení konania nebolo v súvisiacom súdnom konaní rozhodnuté o odklade vykonateľnosti exekučného titulu. Okresný súd sa rozhodol v exekúcii nepokračovať a prijal „neštandardné riešenie“ majúce za následok prerušenie exekučného konania, ktoré sa vo svojich účinkoch zhoduje s účinkami rozhodnutia súdneho exekútora o odklade exekúcie. Pri vydaní napadnutého uznesenia bolo povinnosťou okresného súdu zvážiť na jednej strane svoju povinnosť dôsledne chrániť právoplatne judikovanú pohľadávku oprávneného, ale na strane druhej vziať do úvahy aj hľadiská ochrany povinného pred nadmerným

exekučným zasahovaním do jeho základných práv. Z ústavnoprávnej perspektívy je potom okresný súd povinný uplatňovať metódu ústavne konformného výkladu a svoje rozhodnutie dostatočne zákonným spôsobom odôvodniť, čím eliminuje negatívne dôsledky plynúce pre sťažovateľa ako oprávneného pred zneužitím práva povinným.

42. V okolnostiach tejto veci krajský súd napadnuté uznesenie založil v podstate iba na zistení, že povinný podal žalobu o určenie neplatnosti exekučného titulu, pričom samotné podanie tejto žaloby považoval za dostatočný dôvod na prerušenie exekúcie, vychádzajúc z toho, že v tomto konaní môže dôjsť k zrušeniu exekučného titulu a v spojení s ním následne aj k zastaveniu exekúcie.

43. Samotné podanie žaloby o určenie neplatnosti rozhodnutia (exekučného titulu) však nemá samo osebe žiaden vplyv na vykonateľnosť a právoplatnosť exekučného titulu. Právo oprávneného na plnenie už v tomto prípade bolo určené formálne záväzným spôsobom v rozhodcovskom rozsudku, pričom splnenie zákonných náležitostí tohto exekučného titulu zároveň predstavovalo jeden z predpokladov posudzovaných okresným súdom už pri začatí dotknutého exekučného konania. Vzhľadom na štádium tohto exekučného konania použitie tohto procesného inštitútu prerušenia konania, ktoré svojimi účinkami priamo odporuje samotnému účelu exekučného konania, kladie preto osobitné nároky nielen na jeho odôvodnenie, ale aj na dôsledné rešpektovanie rovnosti práv oprávneného a povinného. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí pritom týkať nielen dôvodov, z ktorých je možné usúdiť, že v danom prípade nejde o špekulatívne oddialenie výkonu exekúcie bez akceptovateľných dôvodov, ale aj proporcionality medzi prerušením exekúcie a sledovaným legitímnym cieľom všeobecného záujmu či dôsledkov prerušenia na postavenie sťažovateľa, ktorý je prerušením výrazne znevýhodnený oproti povinnému, a napokon aj účelu Exekučného poriadku, ktorým je predovšetkým ochrana oprávneného na účinné vymożenie judikovanej pohľadávky.

44. Z už uvedeného podľa ústavného súdu vyplýva, že s právnym záverom krajského súdu, podľa ktorého za skutočnosť, pre ktorú je dôvodné vedenú exekúciu dočasne prerušiť, možno považovať len samotnú existenciu prebiehajúceho súdneho konania, nemožno súhlasiť. Povinnosťou krajského súdu v preskúmvanej veci bolo uviesť v odôvodnení napadnutého uznesenia dostatok záverov spôsobilých vyvolať u objektívneho pozorovateľa dôvodnú pochybnosť o právoplatnosti a vykonateľnosti exekučného titulu, ktoré boli predložené povinným v súvisiacom súdom konaní, t. j. vylúčiť možnosť zneužitia práva zo strany povinného. Ináč povedané, krajský súd v odôvodnení žiadnym spôsobom nevysvetlil, na základe akých okolností tejto veci možno podľa neho dôvodne očakávať, že súvisiace súdne konanie alebo dôkazné prostriedky, ktoré budú v jeho priebehu zaistené, by mohli podstatným spôsobom rozporovať právoplatnosť a vykonateľnosť exekučného titulu, a tým ovplyvniť ďalší priebeh exekučného konania.

45. Napriek tomu, že súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci pri rozhodovaní o odvolaní proti uzneseniu o prerušení exekúcie neboli oprávnené posudzovať splnenie podmienok na odklad vykonateľnosti exekučného titulu, lebo túto otázku môže a je povinný posúdiť iba súd príslušný na rozhodnutie v súvisiacom súdom konaní, z obsahu podanej žaloby povinného, ako aj napadnutého exekučného titulu bolo s ohľadom na účel exekučného konania povinnosťou súdov podľa § 194 CSP posúdiť relevantnosť v konaní uplatnených námietok. Súdy sa však vôbec bližšie dôvodnosťou a relevantnosťou námietok povinného uplatnených v podanej žalobe

nezaoberali a prijali procesný postup, ktorým bez akceptovateľného dôvodu zasiahli do právom chráneného záujmu sťažovateľa ako oprávneného na čo najrýchlejšom uspokojení právoplatne judikovanej pohľadávky na úkor právom nechráneného záujmu povinného, a preto napadnuté napadnuté uznesenie nemožno považovať za ústavne akceptovateľné.

46. Z dôvodov uvedených v tejto časti ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením krajský súd porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

47. V súvislosti s návrhom sťažovateľa ústavný súd dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné napadnuté uznesenie krajského súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu). Po vrátení veci bude úlohou krajského súdu riadne posúdiť splnenie podmienok prerušenia konania, ako aj prípadných účinkov takéhoto rozhodnutia. Krajský súd je pritom v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

V.

Trovy konania

48. Ústavný súd podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde uložil krajskému súdu povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy konania 959,24 eur. Ústavný súd preskúmal vyúčtovanie trov podľa advokátskej tarify vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Tarifná odmena za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci, podanie ústavnej sťažnosti) a režijný paušál vrátane dane z pridanej hodnoty vykonané v roku 2023 predstavuje sumu 530,86 eur ($208,67 \times 2 + 12,52 \times 2 + 20 \% \text{ DPH}$) a tarifná odmena za jeden úkon právnej služby, režijný paušál vrátane dane z pridanej hodnoty vykonaný v roku 2024 (replika) predstavuje sumu 428,38 eur ($343,25 + 13,73 + 20 \% \text{ DPH}$). Sťažovateľovi preto ústavný súd priznal trovy konania 959,24 eur, ktoré je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu